

Työllisyyden kuntakokeilu Asikkalassa

Loppuraportti

7.2.2025

Tavoitteet ja taustaa

Lahden seudun kuntakokeilun tavoitteena oli edistää 1.3.2021 - 31.12.2024 työttömien työnhakijoiden työllistymistä, koulutukseen ohjautumista sekä luoda uusia ratkaisuja osaavan työvoiman saatavuuteen. Lahden seudun kuntakokeiluun osallistuivat Asikkala, Hollola, Kärkölä, Lahti ja Orimattila.

Lahden seutu on kärsinyt pitkään rakenteellisesta eli niin sanotusta luonnollisesta työttömyydestä. Rakennetyöttömyys tarkoittaa talouden suhdanteista riippumatonta työttömyysastetta. Työttömyys ei vähene, vaikka samalla olisi työvoimapula. Heikkojen suhdanteiden jälkeen pitkäaikaistyöttömyys jää korkealle.

Lahden seudulla on alhainen koulutustaso: yli 70% väestöstä käynyt peruskoulun tai toisen asteen ja tätä on vahvistanut vähäinen korkeakoulupaikkojen määrä. Tilanne on muuttumassa nopeasti. Päijäthämäläiset ovat muuta maata harvemmin ammatillisessa kuntoutuksessa. Lisäksi työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyvien määrät ovat valtakunnallisesti matalia. Työn ja tekijöiden kohtaanto-ongelmat näyttäytyvät myös Lahden seudulla. Työnhakijoiden koulutus ja osaaminen eivät välttämättä vastaa yritysten tekijätarpeita.

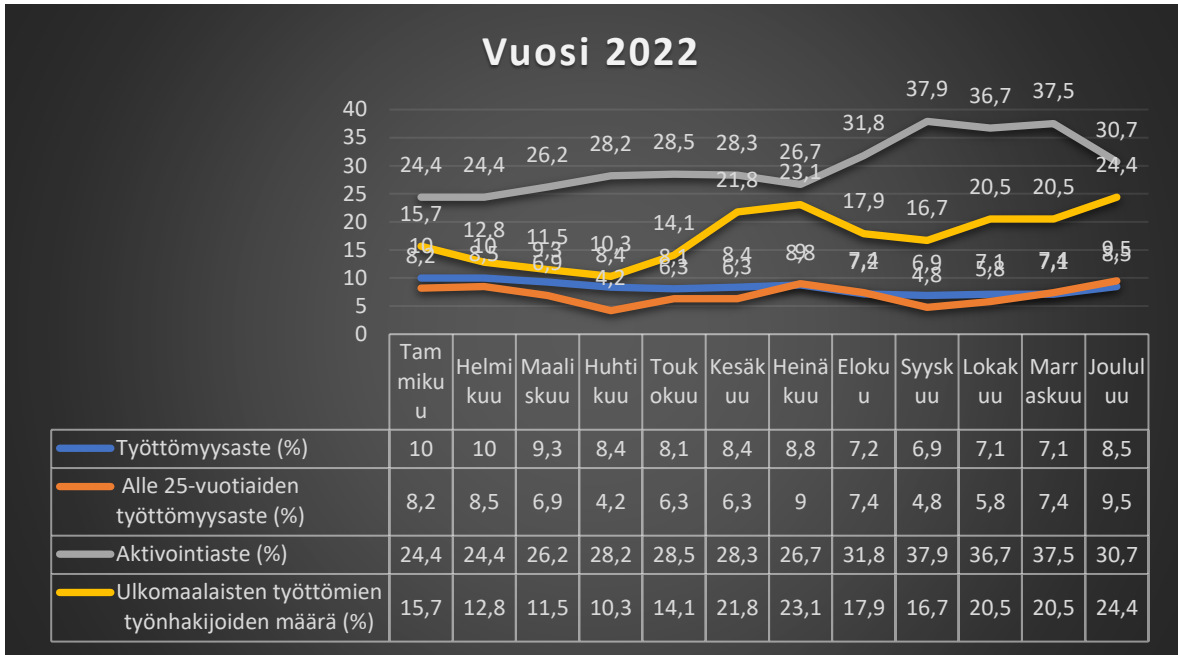
Kuntakokeilun asiakkuuteen siirtyivät TE-toimistosta työttöminä työnhakijoina olevat kaikki alle 30-vuotiaat, kaikki maahanmuuttajat sekä kaikki työnhakijat, jotka eivät ole oikeutettuja ansiopäivärahaan.

Lahden seudun kuntakokeilun keskiössä oli omavalmentajamalli. Malli mahdollisti pienemmät asiakasmäärät yhtä valmentajaa kohden kuin TE-toimistossa. Omavalmennusmalli perustui asiakkaan tilanteen aiempaa perusteellisempaan tuntemukseen. Malli tarjosi työttömälle työnhakijalle henkilökohtaisen ohjaussuhteen omavalmentajaan. Pohjoismaisen työvoimapalvelumallin mukaisesti omavalmentajan tehtävä oli tukea asiakkaan omaa aktiivisuutta ja seurata suunnitelmaan sitoutumista. Asiakkaiden kohtaaminen tapahtui ennakkoluulottomasti ja kokonaisvaltaisesti. Osatyökykyisten kohdalla huomio kohdistettiin vajaavaisuuden sijaan voimavaroihin. Osalle asiakkaista riitti omatoiminen työnhaku, jota vauhditettiin nostamalla työllistymissuunnitelmassa yksilölliset tavoitteet ja osaaminen esille.

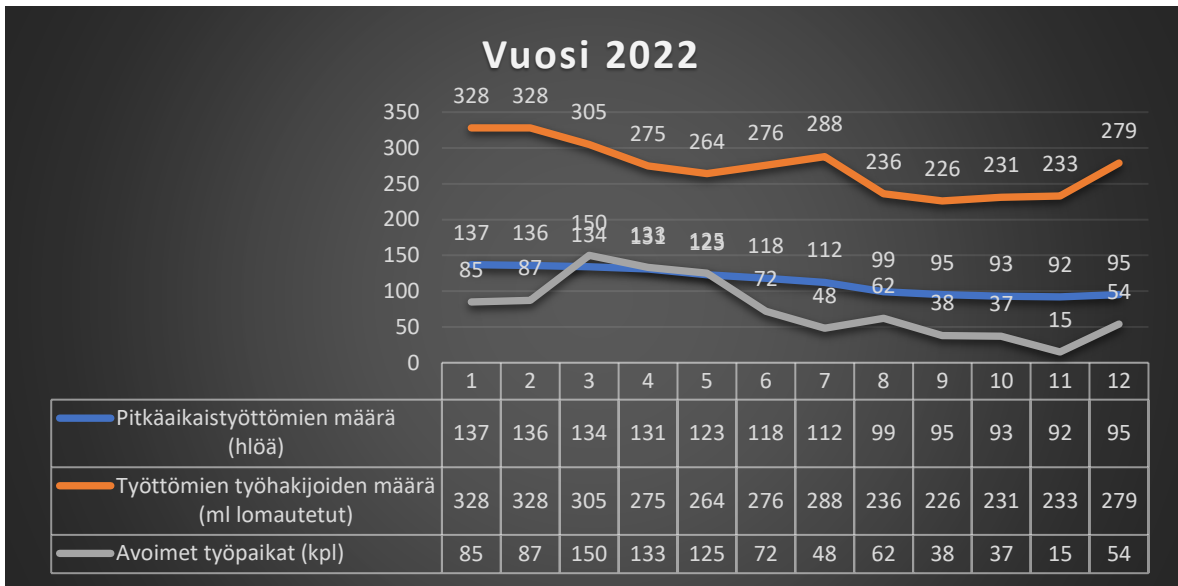
Vuosi 2022 Asikkalan kuntakokeilussa

Yleisesti vuosi 2022 oli työllisyyden kehittymisen osalta suotuisa. **Asikkalan työttömyysaste** väheni tammikuun 10 % joulukuun 8,5 %, käyden matalimmillaan 6,8 %. **Keskiarvona** vuonna 2022 Asikkalan työttömyysasteessa oli 8,3 %. **Alle 25-vuotiaiden työttömyysaste** oli korkeimmillaan joulukuussa 9,5 %, ja matalimmillaan huhtikuussa 4,2 %. **Keskiarvo alle 25-vuotiaiden työttömyysasteesta** oli vuonna 2022 7,0 %. **Aktivointiaste** vaihteli 24,4 %- 37,5 % välillä. Aktivointiasteen nousussa näkyi palveluiden hankkiminen Asikkalaan.

Asikkalan työllisyyspalveluiden asiakasmäärä vaihteli vuoden 2022 aikana ollen korkeimmillaan 278 asiakasta, ja matalimmillaan ollen 225 asiakasta. Vuoden 2022 aikana päättyi 179 asiakkuutta, ja uusia asiakkuuksia alkoi 96. Seurasimme oman tiimin sisäistä aktivointiastetta, ja tiimin asiakkaiden aktivointiaste vaihteli 28,3 %- 48,9% välillä. Asikkalan työllisyyspalveluin tekemä hyvä työ nosti koko Asikkalan aktivointiastetta. **Pitkäaikaistyöttömien** määrä väheni vuonna 2022 Asikkalassa 137 henkilöstä 95 henkilöön. Pitkäaikaistyöttömyyden väheneminen oli yksi kunnan tavoitteista. Asikkalan työllisyyspalveluiden tiimin tekemä työ näkyi tiimin asiakkaiden työttömyysjaksojen lyhentymisenä sekä pitkäaikaistyöttömien aktivointiprosenttina (12,4 %), joka oli koko Hämeen alueen (mukana Kanta-Häme ja Päijät-Häme) 2. suurin. **Tiimin asiakkaiden pitkäaikaistyöttömien** määrä väheni vuoden aikana 78 henkilöstä 44:n henkilöön. Palkkatuella kunnalla oli vuonna 2022 yhteensä 26 henkilöä, joista 16 hlöä oli velvoitetyöllistettyjä. Asikkala-lisää myönnettiin 3 eri toimijalle. **Nuorten kesätyötukea** sai 64 henkilöä, kesäyrittäjätukea sai 2 henkilöä ja kunnan kesätyöpaikoissa oli yhteensä 30 henkilöä.

Kuva 1. Asikkalan kunnan vuoden 2022 tilastoja. Lähde Tem/työnvälitystilastot.

Kuva 2. Joulukuun tilastolukujen nousu johtuu kausivaihteluista sekä suuresta lomautettujen määrästä. Lähde Tem/työnvälitystilastot.

Työmarkkinatuen kuntaosuudet vuonna 2022:

Kuukausi	Työmarkkinatukimaksu
Tammikuu	32 335
Helmikuu	40 227
Maaliskuu	41 980
Huhtikuu	34 670
Toukokuu	35 356
Kesäkuu	36581
Heinäkuu	32 159,00
Elokuu	37290
Syyskuu	34 700
Lokakuu	33 310
Marraskuu	38150
Joulukuu	34 000
vuosi 2022	430 758

Muita huomioita vuodesta 2022:

Valmentava työote vaatii opettelua sekä henkilöstön kouluttamista Hankimme koulutuksellista työnohjausta Toisintekijät Oy:ltä, jossa keskiössä on valmentava- ja ratkaisukeskeinen työote. Koulutus jatkuu vuodelle 2023.

Työllisyysdenhoitoa kuvaavien mittareiden ja tunnuslukujen kehittäminen ja seuranta on jo aloitettu, ja sitä on hyvä jatkaa sekä seurata ja kehittää. Tilasimme kootusti Vento&Pernu yritykseltä kuukausittaiset raportit ja tilastot, jotka kertovat Asikkalan työllisyyspalveluiden tiimin asiakastilanteen kehityksestä. Näin pystyimme seuraamaan tiimin tavoitteellista työskentelyä ja luomaan tavoitteita.

Teimme hyvinvointikoordinaattorin kanssa kyselyn Asikkalassa oleville ukrainalaisille, jonka tavoitteena oli kartoittaa halukkuutta työllistyä. Kyselyn seurauksena järjestimme **Ukraina-tilaisuuden** 1.12.2022 yhdessä alueen eri toimijoiden kanssa (Alipi, kuntakokeilun vieraskielisten palvelut, te-toimisto, kunnan kehittämisspäällikkö, koulutuskeskus Salpaus).

Tilaisuus oli hyvä ja sai hyvää palautetta niin osallistujilta kuin yhteistyökumppaneiltakin. Ukrainalaisia osallistujia saapui paikalle 5.

Aloitimme **yhteistyön Kelan** kanssa lokakuussa 2022. Pidämme kuukausittaisia palavereja, joissa mahdollisuus käydä asiakkaiden tilanteita läpi (mm. eläkeselvittelyn hylkäämisiä, ammatillista kuntoutusta) asiakkaiden luvalla. Tämä työ on osoittautunut erittäin hyödylliseksi, ja olemme saaneet asiakkaiden tilanteista paremman kuvan ja voimme edistää asiakkaiden yksilöllisiä polkuja tehokkaammin.

Tehostimme **yhteistyötä koulutuskeskus Salpauksen kanssa**, ja pidimme yhteisen palaverin Ohjauspiste Suunnan kanssa. Olemme tietoisempia Salpauksen palveluista ja mahdollisuuksista tukea asiakkaita erilaisten koulutusten sekä koulutuskokeilujen kautta. Ohjauspiste Suunta oli myös mukana Tekemisen meininki -tapahtumassa.

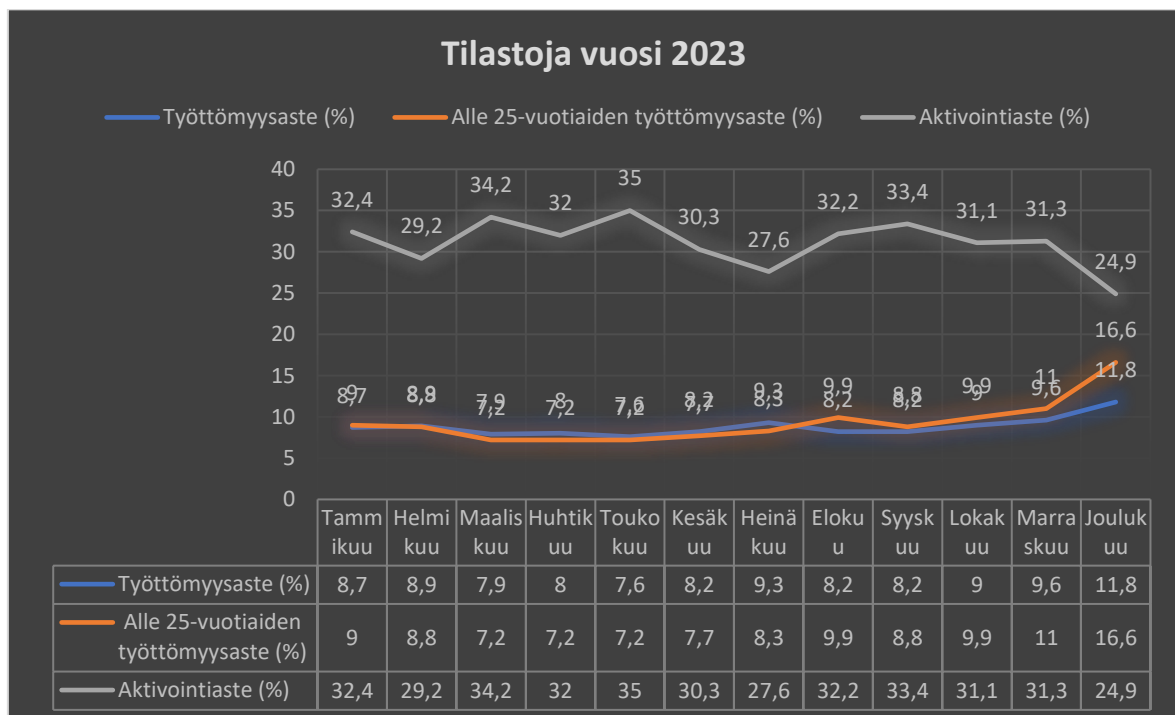
Aloitimme **työllistymissuunnitelmien sisällön ja kirjaamisen kehittämisen**. Tämä osoittautui hankalaksi, sillä järjestelmä johon asiakastietoja kirjataan, ei tue prosessimaista kirjaustapaa, ja laadukkaiden suunnitelmien tekemistä. Yhteinen keskustelu aiheesta avasi kuitenkin tiimin yleistä kirjaustapaa, ja tiimi on kirjannut asiakastietoja tarkemmin, laajemmin sekä tavoitteellisemmin. Saamme käyttöömmme uuden asiakastietojärjestelmän vuoden 2023 aikana. Asiakastietojärjestelmien kehittämisestä vastaa KEHA.

Elyltä **tilattavien palveluiden kehittämistä** teimme koko syksyn ajan. Asikkalan työllisyysvastaava edusti Lahden seudun kuntakokeilua palvelut-työryhmässä ja oli mukana alueellisessa kehittämisessä. Myös työllisyyspalveluiden tiimin sisällä käytiin jatkuvaa keskustelua palveluiden vaikuttavuudesta sekä kehitettiin palveluntuottajien kanssa palveluita juuri Asikkalan tarpeisiin.

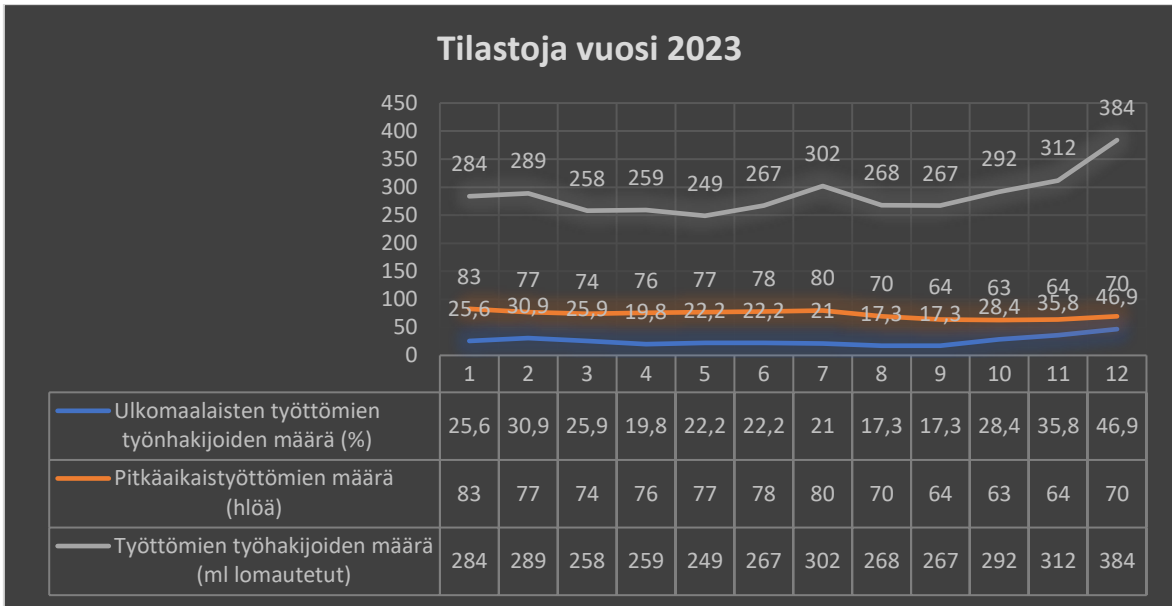
Vuosi 2023 Asikkalan kuntakokeilussa

Yleistä vuoden 2023 arviointia:

Yleisesti vuosi 2023 oli työllisyyden kehittymisen osalta heikompi edellisvuottaan. Kunnan elinvoimaan vaikuttaneet yritysten vaihdokset sekä yt-prosessit ovat näkyneet työllisyyden kehityksessä. Rapalan toiminnan siirtäminen toi tullessaan irtisanomisia. Lisäksi muutama muukin yritys on joutunut lomauttamaan sekä irtisanomaan henkilöstöään. **Asikkalan työttömyysaste** on ollut alimmillaan toukokuussa ollen 7.6 % ja korkeimmillaan joulukuussa 11.8%. **Keskiarvona** vuonna 2023 Asikkalan työttömyysasteessa oli 8,8%. **Alle 25-vuotiaiden työttömyysaste** oli korkeimmillaan joulukuussa 16.6%, ja matalimmillaan maaliskuu- ja huhtikuussa ollen 7.2%. **Keskiarvo alle 25-vuotiaiden työttömyysasteesta** oli vuonna 2023 9,3%. **Aktivointiaste** vaihteli 24,9% - 35% välillä. Aktivointiaste oli vuonna 2023 hieman korkeampi kauttaaltaan verrattuna vuoteen 2022.

Kuva 1. Asikkalan kunnan vuoden 2023 tilastoja. Lähde Tem/työnvälitystilastot.

Kuva 2. Joulukuun tilastolukujen nousu johtuu suuresta lomautettujen määrästä sekä työttömyyden noususta. Lähde Tem/työvälistilastot.

Asikkalan työllisyyspalveluiden vuoden 2023 arviointia

Yleisesti työllisyyspalveluiden vuotta sävytti muutokset. Yksi työntekijä siirtyi vuodeksi Lahteen vieraskielisten palveluihin maaliskuussa, ja uuden työntekijän saimme perehtymään toukokuussa. Työllisyyspalveluissa olevat kunnan omavalmentajat päädyttiin muuttamaan vakinaisiksi viroiksi, ja tämän myötä kuntaan rekrytoitiin 2 omavalmentajaa. Näistä toinen oli uusi, eli tiimin jäsenistä 50% oli uusia henkilöitä kesäkaudella. Perehtymiseen kuluu aina aikaa, ja sijaistamista sekä perehdyttämistä oli paljon. Työllisyyspalveluissa oli myös yt-neuvottelut liittyen te-uudistukseen.

Asikkalan työllisyyspalveluiden **asiakasmäärässä** näkyi työttömyyden lisääntyminen. Asiakasmäärä vaihteli vuoden 2023 aikana ollen korkeimmillaan joulukuussa 350 asiakasta, ja matalimmillaan tammikuussa 264 asiakasta. Vuoden 2023 aikana päättyi 151 asiakkuutta, ja uusia asiakkuuksia alkoi 196. Tämä on n. 100 enemmän, kuin vuonna 2022. Päättyneistä asiakkuuksista osa selittyy järjestelmän ja lain kautta tapahtuvista automaattisista työnhaun katkeamisista, ja asiakas voi nostaa työnhaun uudelleen voimaan.

Seurasimme oman tiimin sisäistä aktivointiastetta, ja tiimin asiakkaiden aktivointiaste vaihteli 34,6%,3 %- 43,3% välillä. Asikkalan työllisyyspalveluin tekemä hyvä työ nosti koko Asikkalan aktivointiastetta. **Pitkäaikaistyöttömien** määrä väheni vuonna 2023 Asikkalassa

83 (tammikuu) henkilöstä 63 henkilöön. Vuonna 2022 vastaavat luvut olivat 137→95 henkilöä. Vuosien 2022-2023 aikana pitkäaikaistyöttömien määrä väheni n.46%.Tämä johtuu pitkälti tilastojen laskentatavasta, mutta myös tiimin hyvästä työstä. Pitkäaikaistyöttömyyden väheneminen oli yksi kunnan tavoitteita.

Palkkatuella kunnalla oli vuonna 2023 yhteensä 14 henkilöä, joista 3 hlöä oli velvoitetyöllistettyjä. Palkkatuella olevien määrä oli oleellisesti pienempi kuin vuonna 2022 (24 hlöä, joista velvoitetyöllistelyjä 16). **Asikkala-lisää** myönnettiin 2 eri toimijalle.

Nuorten kesätyötukea sai 118 henkilöä; kesäyrittäjätukea sai 1 henkilö, kunnan kesätyöpaikoissa oli yhteensä 34 henkilöä, yrityksissä 63, seurakunnalla/muut yhteisöt 10 ja yhdistyksissä 11 nuorta.

Muita huomioita vuodesta 2023:

Valmentava työote vaatii opettelua sekä henkilöstön kouluttamista. Hankimme koulutuksellista työnohjausta Toisintekijät Oy:ltä, jossa keskiössä on valmentava- ja ratkaisukeskeinen työote. Koulutus jatkuu vuodelle 2023.

Typ-työ eli moniammatillinen työ käynnistyi yhteisellä kehittämispäivällä kesäkuussa, ja itse työ alkoi syyskuussa. Typ-työn kokeileminen jäi muutamaan asiakkaaseen, koska moniammatillista yhteistyötä on tehty Asikkalassa jo aiemminkin työllisyyskehittämisessä.

Tiimi teki perustyötä ja jatkoi alkaneen työskentelytavan toteuttamista. Yhteistyö tiivistyi ja toi myös näkyväksi ne kohdat, joissa työtä pitää tiivistää edelleen. Kaikkia tavoitteita emme saavuttaneet. Ammattikouluttautumattomien määrän vähentäminen osoittautui haastavaksi tehtäväksi, ja sopivien uusien palveluiden kehittäminen vie aikaa. Työnantajayhteistyö vaatii myös lisää aikaa, jotta saadaan toimivaksi.

Työmarkkinatuen kuntaosuus vuonna 2023:

Kuukausi	Työmarkkinatukimaksu
Tammikuu	33 600
Helmikuu	32 600
Maaliskuu	35 543
Huhtikuu	31 674
Toukokuu	31 735
Kesäkuu	31599
Heinäkuu	33 797,00
Elokuu	39894
Syyskuu	35 257
Lokakuu	32 371
Marraskuu	39 000
Joulukuu	37 400
vuosi 2023	
yhteensä	414 470

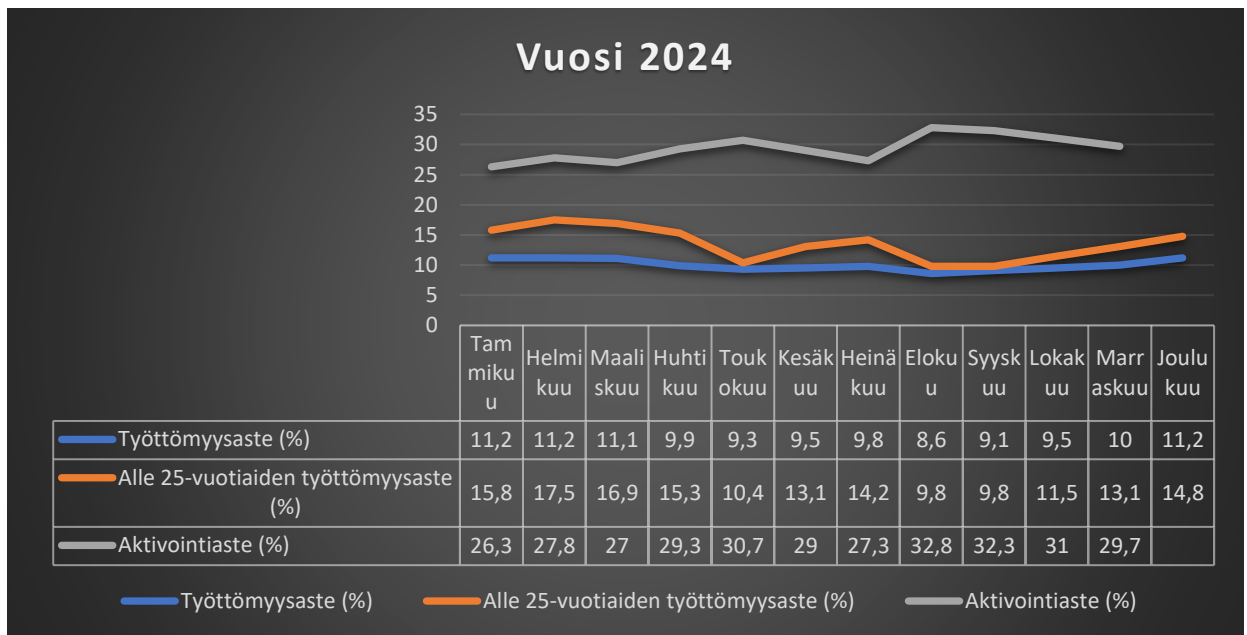
Vuosi 2024 Asikkalan kuntakokeilussa

Yleisesti vuosi 2024 on ollut työttömyyden kehityksen osalta haastavaa. Rakennusalan sekä myös muiden alojen työpaikkojen vähentyminen on näkynyt myös työllisyyspalveluille. **Työttömyysaste on ollut korkeimmillaan tammi/helmikuussa ollen 11,2 %.** **Matalimmillaan elokuussa 8,6%.** **Nuorisotyöttömyys on ollut korkeimmillaan helmikuussa 17,5% ja matalimmillaan elo/syyskuussa 9,8%.** Alle 25-vuotiaista on kuitenkin suurin osa palveluiden piirissä, joka on hyvä asia. Uusia työnhakijoita ilmoittautui työttömäksi työnhakijaksi ja asiakasmäärät nousivat. *Uusia työnhakijoita* tammi-toukokuun aikana on tullut lisää 81 henkilöä, ja joulukuussa työnhakijoiden määrä lisääntyi 31:llä, joka näkyvät myös vuoden 2024 tilastoissa työttömyysasteen kasvuna. *Työnhaun päättämisiä samalle aikavälille on 125 kpl.* Osa näistä on tilastollisia eikä siis kerro todellista tilannetta.

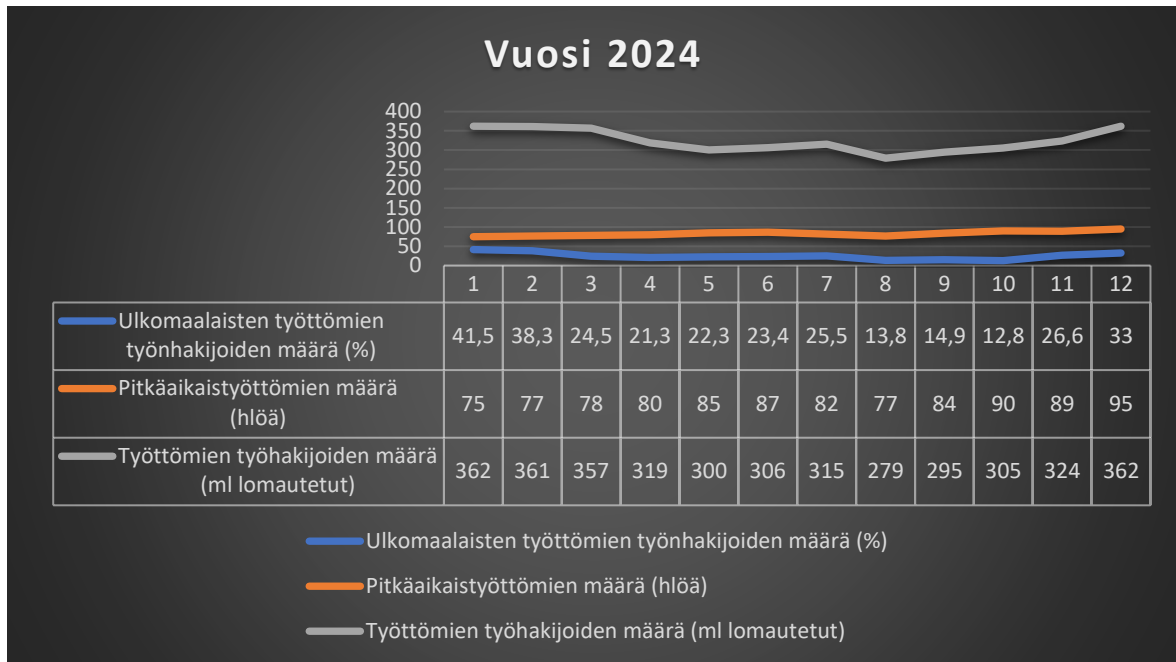
Asiakasmäärä kasvoi vuoden takaiseen (6/2023) 44 henkilöllä. Lomautettujen määrä on ollut korkeahko edellisvuoden tapaan, ja tämä nostaa myös työttömyysasetta.

Aktivointiaste on pysytellyt tasaisena läpi vuoden, vaikka suurin osa palveluista on lopetettu määrärahojen puitteissa jo kesän aikana.

Tiimissä tapahtui muutoksia vuoden 2024 aikana. Poissaoloja on ollut jonkin verran. Toinen kunnan omavalmentajista lähti toukokuussa uusiin tehtäviin, ja uusi työntekijä aloitti toukokuussa. Henkilöstön vaihdokset näkyvät aina sijaistamisessa ja asiakasmäärän hetkellisenä kasvuna, jolloin asiakastyö hidastuu.

Kuva 5. Asikkalan kunnan vuoden 2024 tilastoja. Lähde Tem/työnvälitystilastot.

Kuva 6. Asikkalan kunnan vuoden 2024 tilastoja. Lähde Tem/työnvälitystilastot.

Palkkatuella 2024 kunnassa oli 3 henkilöä, josta oppisopimuksella 2 ja yksi velvoitetyöllistettävä. **Kesätyöseteleitä** jaettiin yhteensä 182 kpl ja sitä käytti 85 nuorta. Tilitystä haettiin 77:stä kesätyösetelistä, joista 2 hylättiin. Käyttäjäryityksiä oli yhteensä kpl 34. Kesätyöseteliin käytetty rahamäärä oli *18750 euroa*. Kunnan kesätöihin työllistyi 23 nuorta.

.Työmarkkinatuen kuntaosuudet 2024:

Kuntaosuuksissa pääsimme ensimmäistä kertaa alle 30 000 kuukausimaksun. Työasiakkaiden kanssa alkaa näkymään myös taloudessa, joka kertoo siitä miten hitaasti asiat muuttuvat työllisyysenhoidossa asiakastasolla. Olemme tehostaneet erityisesti terveystalouden käyttöä vuonna 2024, joka näkyy myös alentuneina kuntaosuuksina riippumatta työmarkkinoiden huonoja suhdanteita. Huomionarvoista on, että suurin vaikutusmahdollisuus työttömyysturvan kuntaosuuksiin 50 % kuntaosuuden kohdalla. Yli 1000 päivää (70% kuntaosuus) työttömänä olleiden määrään on haasteellista vaikuttaa työttömyyden ollessa pitkittynyt jo vuosia. Jatkossa onkin ensiarvoisen tärkeää kohdentaa palveluita myös työttömyyden alkuvaiheeseen työttömyyden pitkittymisen ehkäisemiseksi.

Kuukausi	Työmarkkinatukimaksu	50 %	70 %
Tammikuu	38787	38	40
Helmikuu	34824,73	38	39
Maaliskuu	33600	33	41
Huhtikuu	38300	37	42
Toukokuu	37800	37	44
Kesäkuu	31500	35	44
Heinäkuu	29000	33	39
Elokuu	29500	28	40
Syyskuu	27800	28	36
Lokakuu	29170	27	38
Marraskuu	28470	22	39
Joulukuu	26000	28	37
	384751,73		

Onnistumiset ja haasteet

Asikkalassa kuntakokeilun onnistumisiin voi laskea pitkäaikaistyöttömien vähenemisen. Vuoden 2022 tammikuussa yli vuoden työttömän olleiden määrä oli 137 hlöä, ja matalimmillaan se oli 63 hlöä lokakuussa 2023. Prosentuaalisesti tämä tarkoittaa 46% laskua. Asikkalassa onnistuttiin myös uudenlaisen työskentelykulttuurin luomisessa, jossa asiakasta tavattiin useimmin kuin lain puitteissa oli määritelty. Tämä toi asiakasprosessiin sujuvuutta, joustoa sekä vaikuttavuutta. Suunnitelma-aste on ollut koko kuntakokeilun ajan korkealla, n. 75-90%. Kasvokkain tapaamisten määrä on myös ollut 80% tietämissä. Aktivointiaste on ollut myös korkealla, 30-45% kuntakokeilun aikana. Tehostimme myös yritys yhteistyötä, ja tätä kautta saatiin onnistumisia työnantajan ja työnhakijan kohtauttamisessa.

Tehostimme myös sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa tehtävää yhteistyötä. Työnhakijoiden työ- ja toimintakyvyn kartoituksessa teimme tiivistä yhteistyötä paikallisten toimijoiden

kanssa, ja mm. terveyskeskuslääkäri oli mukana aktivoinisuunnitelmassa. Kuntakokeilun kokemukset toivat näkyväksi ne asiat, joihin kunnan kannattaa suunnata työllisyyspalveluiden palveluntuotantoa jatkossa.

Vuonna 2024 valmistauduttiin Te-uudistukseen. Työllisyysvastaava edusti kuntaa valmistelutyöryhmissä sekä työllisyyden edistämisen yhteistyöryhmässä. Kunnalla pidettiin myös yt-neuvottelut, jossa kunnan työllisyyden henkilöstön määrää vähennettiin. Tämän kautta myös tehtäväkuvat uudistuivat vuoden 2025 alusta. Työllisyystiimi kohtasi monia muutoksia, joilla luotiin pohjaa uusille työllisyyspalveluille.